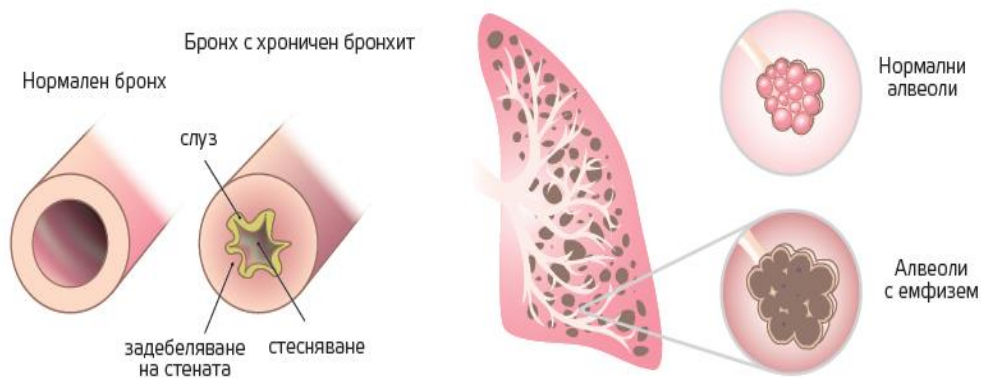

ХРОНИЧНА ОБСТРУКТИВНА БЕЛОДРОБНА БОЛЕСТ (ХОББ)

Хроничната обструктивна белодробна болест (ХОББ) е състояние на прогресираща обструкция на въздухоносните пътища, възникваща в хода и като резултат на заболяванията хроничен бронхит, емфизем или комбинация от двете. Хроничният бронхит се характеризира с продължителна (хронична) кашлица с отделяне на секрет (храчки), в рамките на поне три месеца в две последователни години. При това заболяване след първоначална хипертрофия (разрастване) на бронхиалната лигавица и жлези се стига до атрофия, изтъняване и отпускане на бронхиалната стена. В процеса на дишане изменените бронхи могат да колабират и по този начин се нарушава нормалния въздушен поток. Белодробният емфизем е състояние на необратимо разширение на най-малките въздушни пространства, така наречените "алвеоли", намиращи се след крайните бронхиоли. Този процес обикновено е свързан с разрушаване на стените им и формирането на подобни на "сакчета" разширения, намаляващи ефективността на дихателния процес. ХОББ съчетава гореописаните заболявания и представлява едно от най-честите дихателни заболявания.

Форми на ХОББ

Причини за възникване на ХОББ

Тютюнопушенето е основната причина за възникването на ХОББ. 90 % от болелите са настоящи или бивши пушачи. Пасивното (вторично) пушене уврежда в значителна степен белодробната функция и също е важна предпоставка за развитие на заболяването. Замърсеният въздух е друг фактор, който може да доведе до поява на ХОББ. Наличието на прах, CO₂, влажен и студен въздух на работната среда е причина за чести бронхо–пулмонални инфекции, а от там и възможност за развитие на ХОББ. Бронхиалната хиперреактивност (близко до астма състояние) е друг фактор, който се свързва с поява на ХОББ. При всички случаи съчетанието на тютюнопушене и гореизброените фактори значително увеличава риска за изява на заболяването.

Честота на ХОББ

Обостряне на ХОББ е една от най-честите причини за болнично лечение в световен мащаб. Около 10 на 1000 мъже и 8 на 1000 жени развиват ХОББ. Тъй като

приблизително един и половина милиарда души са изложени на влиянието на цигарен дим, подобна болестност не трябва да ни учудва.

Най-честите симптоми на ХОББ

ХОББ не е заболяване, което се изявява изведнъж. За появата на първите симптоми е необходимо продължителното вредно действие на гореизброените рискови фактори. Това обикновено са хора на 40 – 50г., които са пушили по 10 – 20 цигари дневно в продължение на поне 20г.

Признаците на ХОББ включват:

- Хронична кашлица – това заболяване е характерно с така наречената "продуктивна кашлица". Тя е по-честа сутрин и се съпровожда с отделяне на оскъден, безцветен, жилав секрет (храчка).
- Задух или недостиг на въздух – това е основен симптом, който обаче се появява в по-късните етапи на заболяването когато вече има признаци на декомпенсация.
- "Свиркане" (сухи хрипове) при дишане – това са музикални, свиркащи или съскащи звуци издавани при дишане, особено при физическо усилие.
- Цианоза – това е синкаво оцветяване на кожата на лицето, устните, езика. То се дължи на намаленото съдържание на кислород в кръвта и е резултат на увредената белодробна функция.
- ХОББ може да се изяви също и с дясностранна сърдечна недостатъчност, анорексия, загуба на тегло, различни белези на хронична хипоксемия (намалено кислородно съдържание на кръвта). Това обикновено са белези на декомпенсация и изискват спешно болнично лечение.

Диагностициране на ХОББ

Историята на заболяването (т.нар. анамнеза) и обичайния цялостен преглед (статус) водят до разкриване на гореизброените симптоми. За цялостната диагноза на ХОББ се използват и някои по-специфични методики например:

- Образна диагностика. Нейните методи са незаменими при откриване на емфизем и хронични бронхиални изменения.
- Функционално изследване на дишането (ФИД) – ФИД е тест, чрез който се преценява тежестта на ХОББ и функционалните възможности на белите дробове. С помощта на уред наречен спирометър и отчитането на специфични показатели при дишане като:

Отношенията между тези показатели показват степента на заболяването, което определя избира на най-подходяща схема на лечение.

- Лабораторни изследвания: пълна кръвна картина, както и различни микробиологични изследвания на храчка или бронхиален секрет. Всички тези методики допълват диагнозата и спомагат най-адекватния терапевтичен подход към ХОББ.

Лечение на ХОББ

Целта при лечението на ХОББ е да се подобри функционирането на белите дробове и да се предотврати появата на изостряне и усложнения на състоянието. В тази насока спиране на тютюнопушенето и прекъсване контакта със замърсители на въздуха са първите и основни стъпки в лечението на ХОББ.

Профилактика на ХОББ

ХОББ не може да се излекува, но може да бъде предотвратена.

Превенцията на това заболяване включва основно:

- отказ от тютюнопушене,

- избягване на пасивното пушене,
- избягване на престой в среда със замърсен въздух,
- ранно лечение на респираторните инфекции.

